

قانون هواپیمایی کشوری^(۱)

مصوب ۱۳۲۸/۴/۲۸ با اصلاحات بعدی

ماده ۱- منظور از هواپیما که در این قانون ذکر می‌شود وسیله نقلیه‌ای است که بتواند در نتیجه عکس‌العمل هوا خود را در فضا نگاهدارد.

ماده ۲- این قانون مربوط به هواپیماهای کشوری است و شامل هواپیماهای نظامی نمی‌باشد.

ماده ۳- دولت حق حاکمیت مطلق و انحصاری در فضای بالای آب‌های ساحلی آن را دارا می‌باشد.

ماده ۴- برای ایجاد و توسعه هواپیمایی کشوری دولت مکلف است:

الف- مؤسسات هواپیمایی کشوری را به منظور تأمین نیازمندی‌های حمل‌ونقل داخلی و خارجی مسافر و بار و محمولات پستی تشویق نموده توسعه دهد.

ب- خطوط هوایی داخلی را به نحوی که نقاط مختلفه کشور بتواند از فواید آن بهره‌مند گردد تنظیم و فرودگاه‌های لازم را تأسیس و وسایل مربوط به تأمین بی‌خطری پرواز هواپیماها را فراهم سازد.

ج- به مؤسسات هواپیمایی ایرانی مساعدت نماید تا سرویس‌های هوایی مورد نیاز کشور را به طریق غیرانحصاری تأسیس و دایر کند.

د- به منظور بسط و تقویت روابط اجتماعی و اقتصادی ایران با سایر کشورهای جهان ارتباط هوایی را بر اساس معامله متقابل برقرار نموده و توسعه دهد.

ماده ۵ (اصلاحی ۱۳۶۲/۱/۲۵)- برای اجرای این قانون سازمان مستقلی به نام سازمان هواپیمایی کشوری وابسته به وزارت راه و شهرسازی^(۲) تأسیس می‌شود. سازمان دارای ریسی است که در عین حال معاون وزیر راه و شهرسازی^(۳) نیز می‌باشد و به پیشنهاد وزیر راه و شهرسازی^(۴) و تصویب هیأت دولت برای مدت حداکثر ۳ سال به این سمت منصوب می‌شود، انتصاب مجدد وی به این سمت به روال فوق بلامانع می‌باشد. سازمان مزبور در انجام وظایف خود از نظر مالی و استخدامی و اداری، طبق مقررات مربوطه تحت نظر وزیر راه مستقلاً اقدام می‌نماید و سازمان آن به موجب تصویب‌نامه هیأت‌وزیران تعیین می‌شود.

سازمان می‌تواند از محل درآمدهای قانونی خود در قالب بودجه‌های مصوب و در صورت وجود کسری از محل درآمدهای عمومی کشور طبق مقررات استفاده نماید. وظایف عمده سازمان مزبور به قرار زیر می‌باشد:

الف- ایجاد، توسعه، بهره‌برداری و نگهداری فرودگاه‌ها و دستگاه‌های ناوبری و مخابراتی، رادیویی و تلگرافی و تلفنی که مخصوص تنظیم رفت‌وآمد هواپیماها و تأمین بی‌خطری پرواز آنها می‌باشد و به طور کلی هر نوع نظارت و مساعدتی که به منظور پیشرفت هواپیمایی کشوری و تأمین بی‌خطری پرواز لازم باشد.

۱- قانون اجازه اجرای لایحه هواپیمایی کشوری پس از تصویب کمیسیون‌های راه و قوانین دادگستری مصوب ۲۸ تیر ماه ۱۳۲۸:

ماده واحده - دولت مجاز است لایحه قانونی شماره ۱۴۴۴۱ دولت راجع به هواپیمایی کشوری را پس از تصویب کمیسیون‌های راه و قوانین دادگستری به موقع اجرا گذارده و پس از آزمایش در عمل چنانچه نواقصی در آن مشهود گردد رفع و قانون مزبور را تکمیل نموده مجدداً برای تصویب مجلس شورای ملی پیشنهاد نماید.

۲- به موجب ماده ۴ قانون تشکیل وزارت راه و شهرسازی مصوب ۱۳۹۰/۴/۴ «وزارت راه و شهرسازی» جایگزین «وزارت راه و ترابری» شده است»

۳- به موجب ماده ۴ قانون تشکیل وزارت راه و شهرسازی مصوب ۱۳۹۰/۴/۴ «وزیر راه و شهرسازی» جایگزین «وزیر راه و ترابری» شده است»

۴- به موجب ماده ۴ قانون تشکیل وزارت راه و شهرسازی مصوب ۱۳۹۰/۴/۴ «وزیر راه و شهرسازی» جایگزین «وزیر راه و ترابری» شده است»

ب- نظارت در فعالیت هواپیمایی کشوری طبق مقررات مربوط به منظور جلوگیری از وقوع مخاطرات و رقابت‌های مضره بین متصدیان حمل‌ونقل هوایی و حفظ مصالح عمومی.

ج- تربیت متخصصین فنی هواپیمایی کشوری با هماهنگی دستگاه‌های ذی‌ربط.

د- اهتمام در پیشرفت و توسعه هواپیمایی کشوری و تشویق صنایع مربوط.

هـ - مطالعات و تحقیقات علمی و فنی در مسائل مربوط به هواپیمایی کشوری و ایجاد تسهیلات و تشویق افراد و مؤسسات صلاحیت‌دار به انجام این امور و تهیه موجبات آن.

و- تهیه طرح موافقتنامه و قراردادهای هواپیمایی با دول خارجی که طبق مقررات به وسیله دولت تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌شود.

تبصره ۱ - سازمان هواپیمایی کشوری مجاز است در زمینه‌های ایجاد و نگهداری و اداره فرودگاه‌ها رأساً و یا با مشارکت بخش‌های دولتی، تعاونی و خصوصی با رعایت اصل ۴۴ قانون اساسی مبادرت به تأسیس شرکت بنماید.

تبصره ۲ - اساسنامه‌ها و آیین‌نامه‌های اجرایی این ماده حداکثر ظرف مدت شش ماه توسط سازمان هواپیمایی کشوری تهیه و از طریق وزارت راه و شهرسازی^(۵) جهت تصویب به هیأت‌وزیران تسلیم خواهد شد.

ماده ۶ (اصلاحی ۱۳۴۶/۱۲/۲۲) - شورایی به نام شورای عالی هواپیمایی کشوری در نخست‌وزیری تشکیل و دارای ۱۱ نفر عضو به ترتیب زیر خواهد بود که برای مدت سه سال انتخاب می‌شوند و انتخاب مجدد آنها بلامانع است^(۶).

۱- رئیس کل هواپیمایی کشوری^(۷).

۲- یک نفر از اعضای عالی‌مقام هواپیمایی کشوری به انتخاب وزیر راه^(۸).

۳- یک نفر از قضات عالی‌مقام به انتخاب وزیر دادگستری.

۴- یک نفر از امرای نیروی هوایی ... به انتخاب وزیر جنگ^(۹).

۵- یک نفر نماینده عالی‌مقام از وزارت اقتصاد به انتخاب وزیر اقتصاد^(۱۰).

۶- یک نفر نماینده عالی‌مقام از وزارت کشور به انتخاب وزیر کشور.

۷- یک نفر نماینده عالی‌مقام از وزارت امور خارجه به انتخاب وزیر امور خارجه.

۸- یک نفر نماینده عالی‌مقام از سازمان برنامه به انتخاب مدیرعامل سازمان برنامه^(۱۱).

۹- یک نفر از اعضای اطاق بازرگانی تهران به انتخاب رئیس اطاق.

۱۰- یک نفر از اعضای اطاق صنایع و معادن ایران به انتخاب رئیس اطاق.

۱۱- یک نفر متخصص حقوق هوایی به انتخاب وزیر راه.

مدیرعامل شرکت هواپیمایی ملی ایران و یک نفر نماینده از مؤسسات هواپیمایی خصوصی داخلی در جلسات شورا

۵- به موجب ماده ۴ قانون تشکیل وزارت راه و شهرسازی مصوب ۱۳۹۰/۴/۴ «وزارت راه و شهرسازی» جایگزین «وزارت راه و ترابری» شده است.

۶- به قانون تفویض اختیارات و وظایف شورای عالی هواپیمایی کشوری مصوب ۱۳۵۹/۱۲/۲۷ مندرج در همین مجموعه مراجعه نمایید.

۷- در حال حاضر رئیس سازمان هواپیمایی کشوری.

۸- در حال حاضر وزیر راه و شهرسازی.

۹- در حال حاضر وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح.

۱۰- در حال حاضر وزارت امور اقتصادی و دارایی.

۱۱- در حال حاضر معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور.

شرکت نموده ولی حق رأی ندارند^(۱۲).

تبصره ۱- وظایف شورای عالی هواپیمایی کشور به قرار زیر است:

الف - مطالعه و اظهارنظر در مسایل مربوط به هواپیمایی کشوری که از طرف نخست‌وزیر به شورا ارجاع و یا یکی از اعضای شورا پیشنهاد نماید.

ب - اظهار نظر راجع به صدور پروانه بهره‌برداری هوایی یا الغا یا توقیف موقت یا محدود ساختن اختیارات مندرج در پروانه که طبق مقررات قانونی به شورا ارجاع می‌شود.

ج - تعیین و تصویب نرخ حمل و نقل هوایی مسافر و بار.

د - اظهار نظر راجع به لوایح قانونی مربوط به هواپیمایی کشوری و طرح موافقتنامه‌ها و قراردادهای بین‌المللی با دول خارجی که به وسیله دولت تقدیم مجلسین می‌شود.

ه - تعیین خط مشی کلی هواپیمایی کشوری.

تبصره ۲- در مواردی که وزارتخانه‌ها و ادارات دولتی و سازمان‌ها و شرکت‌های وابسته به دولت مقرراتی تهیه و تسلیم می‌نمایند که ممکن است به نحوی از انحا با مسایل مربوط به هواپیمایی کشوری ارتباط پیدا کند موظفند قبلاً نظر شورای عالی هواپیمایی کشوری را جلب کنند.

تبصره ۳- عضویت شورای عالی هواپیمایی کشوری افتخاری است و از لحاظ انجام این وظیفه حقی به اعضا پرداخت نمی‌شود.

تبصره ۴- آیین‌نامه شورای عالی هواپیمایی شامل طرز تشکیل جلسات و طریقه ارجاع امور به شورا و رسیدگی و اتخاذ تصمیم و سایر مسایل مربوط به طرز عمل شورا به وسیله شورا تنظیم و پس از تصویب هیأت‌وزیران به موقع اجرا گذاشته خواهد شد.^(۱۳)

ماده ۷- هواپیمایی^(۱۴) ایرانی با رعایت قوانین و مقررات کشور در پرواز بر فراز ایران آزاد می‌باشد.

ماده ۸- هواپیمای خارجی می‌تواند با رعایت قوانین و مقررات کشور بر فراز ایران پرواز نماید یا در ایران فرود آید و مسافر و بار و محمولات پستی یا یکی از آنها را پیاده و یا قبول نماید مشروط بر این که قبلاً اجازه دولت ایران تحصیل شده باشد یا به موجب قراردادی این اجازه داده شده باشد و دولت متبوع آن هواپیما همین حقوق را برای هواپیمای ایرانی شناخته باشد.

ماده ۹- حمل و نقل بازرگانی مسافر و بار و محمولات پستی یا یکی از آنها از یک نقطه کشور به یک نقطه دیگر آن منحصر به هواپیماهای ایرانی می‌باشد.

ماده ۱۰- اداره کل هواپیمایی کشوری^(۱۵) می‌تواند در مواردی که امنیت عمومی یا علل نظامی ایجاب می‌نماید با تصویب هیأت‌وزیران پرواز هواپیمای ایرانی یا خارجی را بر فراز قسمتی از خاک کشور ممنوع یا محدود یا مقید به شرایط خاصی بنماید.

ماده ۱۱- برای این که هواپیمایی به تابعیت ایرانی شناخته شود باید در دفتر ثبت هواپیماها که در اداره کل

۱۲ - به موجب قسمت اخیر تبصره ۲ ماده ۵ اصلاحی قانون تأسیس شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۳ مدیرعامل شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران به عنوان عضو شورای عالی هواپیمایی کشوری با حق رأی تعیین گردیده است.

۱۳ - به آیین‌نامه شورای عالی هواپیمایی کشوری مصوب ۱۳۶۰/۷/۱۹ مندرج در همین مجموعه مراجعه فرمایید.

۱۴ - در متن روزنامه رسمی هواپیمایی درج شده که به نظر می‌رسد هواپیمای صحیح باشد.

۱۵ - در حال حاضر سازمان هواپیمایی کشوری.

هوایمایی کشوری^(۱۶) نگاهداری می‌شود به ثبت برسد.

الف- هوایما در کشور دیگری به ثبت نرسیده باشد و در صورتی که قبلاً در ثبت کشور دیگر بوده از ثبت آن کشور خارج شده باشد.

ب- هوایما به اتباع ایران اعم از شخص یا شرکت متعلق باشد.

ج (اصلاحی ۱۳۴۸/۱/۲۴)- اگر هوایما تعلق به شرکتی داشته باشد اکثریت سهام آن باید متعلق به اتباع ایران و اقامتگاه قانونی آن شرکت در ایران باشد و در شرکت‌هایی که سرمایه آنها به صورت سهام یا متساوی‌القیمه درآمده سهام شرکت با اسم باشد پس از ثبت هوایما گواهینامه ثبت و تابعیت ایرانی صادر و اعلام ثبت و تابعیت تعیین می‌شود^(۱۷).

ماده ۱۲- هوایمایی که به تابعیت ایرانی شناخته شده در صورتی که در کشور دیگری به ثبت برسد و یا مالک آن تغییر یا فوت کند یا تغییر تابعیت دهد و همچنین در صورتی که یکی از شرایط ثبت مندرج در ماده ۱۱ را فاقد شود ثبت هوایما و همچنین گواهینامه ثبت و تابعیت آن از تاریخ وقوع یکی از علل فوق باطل می‌شود.

ماده ۱۳- هوایمایی که در دفتر ثبت هوایماها به ثبت رسیده باشد در صورتی می‌تواند پرواز کند که گواهینامه قابلیت پروازی که مدت اعتبار آن منقضی نشده دارا باشد.

ماده ۱۴- هیچکس نمی‌تواند هوایمایی را براند یا به سمت عضو هیأت رانندگی در هوایما به هر نوع عمل مربوط به راندن هوایما اقدام یا کمک نماید یا تعلیم خلبانی دهد مگر این که گواهینامه فنی که مدت اعتبار آن منقضی نشده دارا باشد.

ماده ۱۵- مرجع صدور هرگونه اجازه‌نامه مربوط به امور هوایمایی کشوری و گواهینامه مربوط به متخصصین فنی هوایمایی کشوری و پروانه مربوط به بهره‌برداری هوایی اداره کل هوایمایی کشوری^(۱۸) می‌باشد.

ماده ۱۶- اداره کل هوایمایی کشوری^(۱۹) می‌تواند در موارد تخلف از مقررات این قانون و آیین‌نامه‌های اجرایی آن صرفنظر از تعقیبات جزایی هرگونه اجازه‌نامه یا گواهینامه متخلف را لغو یا موقتاً توقیف نموده یا اختیارات مندرجه در آن را محدود سازد و همچنین پرواز هوایماهای متخلف را در صورتی که محتمل خطر برای سرنشینان هوایما یا اشخاص یا حیوانات روی زمین یا حدوث خسارتی برای اموال اعم از منقول یا غیرمنقول باشد ممنوع سازد.

ماده ۱۷- برای این که شخص طبیعی یا حقوقی بتواند در ایران به تصدی حمل و نقل بازرگانی هوایی اشخاص یا اشیاء مبادرت نماید باید تبعه ایران بوده و قبلاً پروانه بهره‌برداری هوایی از اداره کل هوایمایی^(۲۰) کشور تحصیل کرده باشد.

این پروانه در صورتی داده می‌شود که شورای عالی هوایمایی کشوری بهره‌برداری هوایی تقاضا شده را منطبق با مصالح کشور و احتیاجات جامعه تشخیص دهد و اطمینان حاصل نماید که تقاضاکننده قادر به انجام وقوع بهره‌برداری هوایی مورد تقاضای خود به طرز اطمینان بخش می‌باشد.

در مورد شرکت‌های هوایمایی برای صدور پروانه بهره‌برداری هوایی علاوه بر وجود شرایط فوق دارا بودن شرایط

۱۶ - در حال حاضر سازمان هوایمایی کشوری.

۱۷ - به موجب تبصره ۳ قانون راجع به اجازه تأسیس شرکت واحد هوایمایی ایران و شرکت هوایمایی پارس مصوب ۱۳۳۸^(*) اصلاح شده است.

* شرکت هوایمایی پارس با شرکت واحد هوایمایی ایران ادغام و هوایمایی ملی ایران تأسیس گردیده است.

۱۸ - در حال حاضر سازمان هوایمایی کشوری.

۱۹ - در حال حاضر سازمان هوایمایی کشوری.

۲۰ - در حال حاضر سازمان هوایمایی کشوری.

ثبت هواپیما مندرجه در ماده ۱۱ الزامی است.

برای هر نوع پرواز بازرگانی دیگر و همچنین تأسیس و دایر نمودن آموزشگاه به منظور تعلیم و تربیت متخصصین فنی هواپیمایی شرایط مندرجه در این ماده ضروری است ولی به جای پروانه بهره‌برداری هوایی اجازه‌نامه اداره کل هواپیمایی کشوری^(۲۱) باید قبلاً تحصیل شده باشد.

ماده ۱۸- در صورتی که دارنده پروانه بهره‌برداری هوایی یا سایر پروانه‌های مربوط به امور هواپیمایی کشوری شرایطی را که برای تحصیل پروانه لازم بوده فاقد شود یا از انجام تعهداتی که به موجب مندرجات پروانه به عهده گرفته تخلف نماید اداره کل هواپیمایی کشوری^(۲۲) می‌تواند طبق نظر شورای عالی هواپیمایی کشوری برحسب درجه اهمیت تخلف و تکرار آن پروانه او را لغو یا موقتاً توقیف نموده یا اختیارات مندرجه در آن را محدود سازد.

ماده ۱۹- هر وقت اداره کل هواپیمایی کشوری^(۲۳) برای ایجاد فرودگاه‌ها یا تأسیسات مربوط به هواپیمایی کشوری احتیاج به خریداری زمین یا ساختمان متعلق به دیگری پیدا کند می‌تواند طبق قانون راجع به احداث و توسعه معابر و خیابان‌ها مصوب ۲۳ آبان ماه ۱۳۱۲ شمسی اقدام نماید.^(۲۴)

ماده ۲۰- اداره کل هواپیمایی کشوری^(۲۵) می‌تواند از املاک عمومی یا خصوصی اعم از اراضی و ساختمان‌ها برای برقرار کردن وسایل مربوط به تأمین بی‌خطری پرواز هواپیماها مجاناً استفاده کند و حق عبور از آن املاک را برای به کار انداختن و نگاهداری وسایل مزبور خواهد داشت مشروط بر این که مانع استفاده عادی از آن املاک نشود چنانچه در نتیجه برقرار کردن یا به کار انداختن یا نگاهداری وسایل مذکور خسارتی وارد شود باید از طرف اداره کل هواپیمایی کشوری جبران گردد.

ماده ۲۱- دولت می‌تواند به پیشنهاد اداره کل هواپیمایی کشوری^(۲۶) با صدور تصویب‌نامه ایجاد هرگونه ساختمان یا مانع دیگری را در فاصله معینی از حدود یک فرودگاه یا تأسیسات مربوط به تأمین بی‌خطری پرواز هواپیماها یا ممنوع یا محدود سازد^(۲۷) مگر در صورتی که ساختمان یا مانع مزبور موجب خطری به پرواز هواپیماها نگردیده و مورد موافقت اداره کل هواپیمایی کشوری قرار گرفته باشد چنانچه خسارتی مستقیماً و منحصراً در نتیجه این ممنوعیت یا محدودیت به کسی وارد گردد باید از طرف اداره کل هواپیمایی کشوری جبران شود.

در صورتی که ساختمان یا مانع دیگری که مطابق این ماده ممنوع یا محدود شده باشد در اطراف یک فرودگاه کشوری یا تأسیسات مربوط به تأمین بی‌خطری پرواز هواپیماها قبل از اجرای این قانون موجود بوده دولت می‌تواند مطابق ماده ۱۹ برای برداشتن یا محدود ساختن آن اقدام نماید.

ماده ۲۲- آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون شامل مقررات مربوط به پرواز هواپیماهای کشوری ایرانی و خارجی - تأمین بی‌خطری پرواز هواپیماها - فرودگاه‌ها - ثبت و تابعیت هواپیماها - قابلیت پرواز هواپیماها - گواهینامه‌های متخصصین فنی هواپیمایی مربوط به تعلیم و تربیت متخصصین فنی هواپیمایی - کارخانه‌ها و تعمیرگاه‌های مربوط به

۲۱ - در حال حاضر سازمان هواپیمایی کشوری.

۲۲ - در حال حاضر سازمان هواپیمایی کشوری.

۲۳ - در حال حاضر سازمان هواپیمایی کشوری.

۲۴ - در حال حاضر لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت مصوب ۱۳۵۸ جایگزین قانون فوق گردیده است و قانون مذکور نسخ شده است.

۲۵ - در حال حاضر سازمان هواپیمایی کشوری.

۲۶ - در حال حاضر سازمان هواپیمایی کشوری.

۲۷ - به تصویب‌نامه راجع به تأمین بی‌خطری پرواز هواپیماها مصوب ۱۳۳۱/۱۰/۲۰ و تصویب‌نامه در خصوص تأمین بی‌خطری پرواز هواپیماها تا شعاع ۳۰۰ متری مصوب ۱۳۵۲/۲/۲ مندرج در همین مجموعه مراجعه نمایید.

هواپیمایی - حمل و نقل هوایی - سوانح هواپیمایی - مخابرات هواپیمایی - و موارد توقیف موقت یا لغو هرگونه اجازه نامه یا گواهینامه یا پروانه صادره یا توقیف هواپیمای متخلف به وسیله اداره کل هواپیمایی کشوری^(۲۸) تنظیم و پس از تصویب هیأت وزیران به موقع اجرا گذاشته خواهد شد.^(۲۹)

ماده ۲۳- هر کس به قصد ایجاد خطر برای هواپیما یا سرنشینان آن علامت هوایی تقلبی به کار برد به نحوی که بتوان آن را علامت حقیقی مخصوص هواپیمایی تلقی نمود یا علامت هواپیمایی موجود را غیرقابل استفاده سازد یا مانعی در مقابل هواپیما ایجاد یا اطلاع غلط دهد یا هرگونه عملی به منظور ایجاد خطر برای هواپیما یا سرنشینان آن انجام بدهد به حبس تأدیبی از شش ماه تا ۳ سال محکوم خواهد شد و در صورتی که از عمل او قتل یا جرح واقع شود مرتکب به مجازاتی که به نفس جرم مزبور مقرر است نیز محکوم خواهد گردید و مجازات اشد قابل اجراست.

ماده ۲۴- هر کس عالماً هواپیمایی را که دارای علائم ثبت و تابعیت مجعول باشد براند و همچنین هر کس عالماً هواپیمایی را که بدون حق علامت تابعیت ایران به آن نصب شده در خارج از ایران براند به حبس تأدیبی از ۶ ماه تا سه سال محکوم خواهد شد.

ماده ۲۵- هر کس عالماً هواپیمایی را که فاقد علائم ثبت و تابعیت بوده براند به حبس تأدیبی از ۳ ماه تا یک سال محکوم خواهد شد.

ماده ۲۶- در مواردی که پرواز هواپیما بر فراز ایران مشروط به تحصیل اجازه قبلی از دولت است هر کس عمداً بدون داشتن اجازه هواپیمایی را بر فراز ایران براند و همچنین در مواردی که مطابق مقررات این قانون پرواز هواپیما بر فراز قسمتی از خاک کشور ممنوع یا محدود یا مقید به شرایط خاصی باشد عمداً هواپیما را بر فراز مناطق ممنوعه براند یا بدون رعایت محدودیتها یا شرایط مقرر پرواز کند به جزای نقدی از دو هزار ریال تا بیست هزار ریال یا به حبس تأدیبی از دو ماه تا یک سال یا به هر دو مجازات محکوم خواهد شد و اگر به موجب قوانین دیگری مجازات شدیدتر برای این عمل مقرر شده باشد مجازات اشد قابل اجرا است.

ماده ۲۷- هر کس با هواپیمای خارجی به قصد حمل و نقل بازرگانی از یک نقطه کشور به یک نقطه دیگر آن مسافر و بار و محمولات پستی یا یکی از آنها را حمل کند به جزای نقدی از دو هزار تا بیست هزار ریال یا به حبس تأدیبی از دو ماه تا یک سال یا به هر دو مجازات محکوم خواهد شد.^(۳۰)

ماده ۲۸- اشخاص زیر به جزای نقدی از یک هزار ریال^(۳۱) تا ده هزار ریال یا به حبس تأدیبی از دو ماه تا شش ماه یا به هر دو مجازات محکوم خواهند شد:

الف - هر کس بدون داشتن پروانه بهره برداری هوایی به تصدی حمل و نقل بازرگانی هوایی اشخاص یا اشیاء مبادرت ورزد.

ب - هر کس بدون داشتن اجازه نامه از اداره کل هواپیمایی کشوری^(۳۲) به هر نوع پرواز بازرگانی دیگر یا تأسیس و

۲۸ - در حال حاضر سازمان هواپیمایی کشوری.

۲۹ - در اجرای ماده فوق تاکنون آیین نامه های پرواز هواپیماهای خارجی در ایران، ثبت هواپیماها، بی خطری پرواز و نصب چراغ قرمز، عبور و مرور وسایط نقلیه و اشخاص در حوزه داخلی فرودگاهها، حمل و نقل هوایی به تصویب رسیده است و در همین مجموعه درج شده است. همچنین آیین نامه های مخابرات هوانوردی، سوانح هوایی و فرودگاهها و گواهینامه های هوایی در شرف تصویب نهایی در هیأت وزیران می باشد.

۳۰ - به موجب ماده ۱۴ قانون مجازات عمومی ۱۳۵۲ حداقل مجازات جزای نقدی پنج هزار ریال تعیین و سپس به موجب قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین به هفت هزار ریال افزایش یافته است.

۳۱ - به موجب ماده ۱۴ قانون مجازات عمومی ۱۳۵۲ حداقل مجازات جزای نقدی پنج هزار ریال تعیین و سپس به موجب قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین به هفت هزار ریال افزایش یافته است.

۳۲ - در حال حاضر سازمان هواپیمایی کشوری.

دایر نمودن آموزشگاه به منظور تعلیم و تربیت متخصصین فنی هواپیمایی عمل نماید.

ج - هر کس بدون داشتن گواهینامه فنی هواپیمایی را براند یا به سمت عضو هیأت رانندگی در هواپیما به هر نوع عمل مربوط به راندن هواپیما اقدام یا کمک نماید یا تعلیم خلبانی دهد.

د - هر کس هواپیمایی را براند که فاقد گواهینامه قابلیت پرواز بوده یا مدت اعتبار گواهینامه مزبور منقضی شده باشد.

ماده ۲۹- روابط حقوقی بین اشخاصی که در داخل یک هواپیمایی که بر فراز ایران پرواز می‌نماید قرار دارند در مواردی که از لحاظ حق حاکمیت ارضی اصولاً مشمول قوانین محلی است تابع قانون کشور متبوع آن هواپیما می‌باشد.

ماده ۳۰- مقررات جزایی ایران نسبت به جرایمی که داخل یک هواپیمای ایرانی در خارج از ایران ارتکاب شود وقتی اجرا می‌شود که متهم در ایران دستگیر شده باشد و متهم تبعه خارجی برای تعقیب به کشور خارجی رد نشده یا در موردی که متهم به علت ارتکاب آن جرم به ایران مسترد شده باشد.

ماده ۳۱- به جنحه و جنایاتی^(۳۳) که در داخل هواپیمای خارجی حین پرواز ارتکاب شود در صورت وجود یکی از شرایط ذیل محاکم ایران رسیدگی خواهند کرد.

الف - جرم مخل انتظامات یا امنیت عمومی ایران باشد.

ب - متهم یا مجنی علیه تبعه ایران باشد.

ج - هواپیما بعد از وقوع جرم در ایران فرود آید.

در هر یک از موارد بالا رسیدگی در دادگاه محلی که هواپیما فرود آمده یا دادگاه محلی که متهم دستگیر شود به عمل خواهد آمد.

ماده ۳۲- در موردی که جنحه یا جنایتی داخل یک هواپیما که بر فراز ایران پرواز می‌کند یا داخل یک هواپیمای ایرانی در خارج از ایران ارتکاب شود فرمانده هواپیما مکلف است تا زمانی که مداخله مأمورین صلاحیت‌دار میسر باشد طبق مقررات قانون اصول محاکمات جزایی تفتیشات و تحقیقات مقدماتی به عمل آورده دلایل و مدارک جرم را جمع‌آوری و تأمین نماید و در صورت لزوم می‌تواند موقتاً مظنونین به ارتکاب جرم را توقیف کند مسافری و اعضاء هیأت رانندگی را تفتیش و اشیایی را که ممکن است دلیل جرم باشد توقیف نماید.

در مورد این ماده فرمانده هواپیما برای تفتیش جرم و تحقیقات مقدماتی از ضابطین دادگستری^(۳۴) محسوب می‌شود و کلیه وظایفی را که به موجب فصل دوم قانون اصول محاکمات جزایی برای کمیسرها و شهربانی مقرر است عهده‌دار می‌باشد.

ماده ۳۳- در مورد ماده ۳۲ پس از فرود آمدن هواپیما فرمانده باید گزارش کتبی راجع به موضوع جرم و اقدامات مقدماتی که به عمل آورده است تنظیم و به اداره کل هواپیمایی کشوری^(۳۵) ارسال دارد.

به علاوه در صورتی که هواپیما در ایران فرود آید فرمانده هواپیما مکلف است فوراً وقوع جرم و نتیجه تفتیشات و تحقیقات و اقداماتی را که به عمل آورده به دادستان محل فرود آمدن هواپیما یا قائم مقام او اطلاع داده متهم یا مظنون را با دلایل و مدارک جرم به دادستان یا بازپرس تسلیم و از مداخله خودداری کند و در موردی که هواپیمای ایرانی بعد از وقوع جرم در خارج از ایران فرود آید فرمانده هواپیما باید مراتب را به اطلاع کنسول ایران که در حوزه او هواپیما فرود آمده رسانیده و از او کسب تکلیف کند.

۳۳- تقسیم‌بندی جرایم به خلاف، جنحه و جنایت از تقسیمات قانون مجازات عمومی بوده است.

۳۴- در خصوص شناخت سایر ضابطین دادگستری به ماده ۱۵ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۷۸ مراجعه شود.

۳۵- در حال حاضر سازمان هواپیمایی کشوری.

ماده ۳۴- تخلف از مقررات آیین‌نامه‌های اجراء احکام این قانون موجب کیفرهایی است که حداکثر آن نباید از ده هزار ریال جزای نقدی و دو ماه حبس تأدیبی تجاوز نماید. میزان مجازات هر یک از انواع تخلفات در آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارتین دادگستری و راه و شهرسازی^(۳۶) به تصویب هیأت‌وزیران رسیده باشد تعیین خواهد شد.

ماده ۳۵- رسیدگی به جرایم مذکور در این قانون در مراحل کیفری و دادگاه‌های صلاحیت‌دار فوراً و خارج از نوبت به عمل خواهد آمد.

۳۶- به موجب ماده ۴ قانون تشکیل وزارت راه و شهرسازی مصوب ۱۳۹۰/۴/۴ «وزیر راه و شهرسازی» جایگزین «وزیر راه و ترابری» شده است.»